

בכמ' מז' נז'

The Name of the Parsha

202

(1) Gutnick

- I**t is a problem that we all suffer from in one form or another—complacency. Not because we are lazy or shy away from hard work, but simply because any genuine accomplishment brings a sense of satisfaction, and that naturally leads a person towards complacency.
- G**o back to the last time you set yourself an ambitious goal and then worked hard to achieve it. You put yourself under tremendous pressure, imposed restrictions on yourself and on others and were constantly grappling with self-doubt that jeopardized the prospects of success. And what did you feel like when the goal was finally achieved? A sense of relief, of satisfaction and true freedom: "At last, I can now breathe!"
- Now ask yourself: At that very moment, did you feel like setting yourself another ambitious goal, and plunging back into the constraints of a strict regimen all over again?
- N**o course, if you felt that you had not yet acquired enough knowledge, made enough money or performed enough good deeds, you would overcome the feeling of complacency that success brings and start all over again. But how many times could you do it? Our natural tendency, especially in areas of Torah and mitzvos, is that at a certain point we simply lose the drive to change, and so we allow our personal limitations—real or imaginary—to take a firm grasp.
- Our Parsha teaches an inspiring message about the need to re-inspire ourselves with continuous growth spurts. The word "Maser" means "journeys," as in the opening verse of our Parsha, "The following are the journeys of the children of Israel by which they left the land of Egypt." Now, to be precise, only the first of the 42 journeys listed here was actually a journey out of the geographical border of Egypt; the remainder were wanderings in the desert. So why does the Torah suggest that all 42 journeys were a process by which they "left Egypt"? Chasidic thought explains that *Mitzrayim*, the Hebrew term for Egypt, connotes "limitation" (*meytzar*). Thus, the Torah is teaching us here that even when we leave our personal "Egypt," breaking through a limitation to achieve a goal, another "Egypt" looms ahead to hold us back from achieving our next goal.
- There is simply no limit to how much we can achieve with dedicated effort and simple faith. We may have "camped" after our prior "journey," but we must prepare straightforwardly to journey again, departing from the new "Egypt" we find ourselves in. For we will only reach our true destination when we and all the Jewish people arrive in the Land of Israel, with the true and complete redemption.

(Based on Likutei Sichos vol. 2, p. 348ff.)

משמעות ונידודים

רצף העניינים

לכארה פירוט המסעות בתחילת הפרשה אינו במקומו. בפרשת מטות, לאחר המלחמה במצרים, מתבצע ההסכם מול בני גד וראובן וחצי המנשא המחייב אותם לעוזר לאחיהם בכיבוש הארץ. המשך הטבעי של פרשיה זו הם הפסוקים המופיעים בפרשנתנו לאחר פירוט כל המסעות: "ויציו משה את בני ישראל לאמר זאת הארץ אשר תנתנו אתה בגין אשר צוחה ה' לחתת לתשעת הפטות וחצי הפטה". לאחר שנחלתם של שניים וחצי השבעתיים כבר נכבשה והועברה לידים, מצווים ישראל להמשיך לכיבוש את הארץ לטובות יתר תשעת השבעתיים וחצי: זהו לכארה המשך הטבעי של סוגיות הנהלות שהחלו בפרשת מטות.

מדוע אם כן קוטעת התורה את רצף העניינים ברשימת ארוכה של כל מסעות בני ישראל במדבר? כיצד משתלבים המסעות, העוסקים בהליכה המתמשכת שעברו ירושלים, בתוך מהלך העניינים העוסק בענייני ירושת הארץ.

ערי הלויים

влילך מהפרשיה העוסקת בירושת הארץ ובתיאור גבולותיה מצויה גם סוגיות הנהלות הלויים. בנויגוד לכל שאר השבעתיים המקובל נחלות קבועות, לשפט לוין נחלה, והוא מקבל את מגוריו מהשבטים: "ציו את בני ישראל ונתנו ללוים מנחלת אַחִזָתָם ערים לשכֶב ומן ריש לערבים סְבִיבֵתֵיכֶם תנתנו ללוּם". בהמשך, התורה קושרת בין ערי הלויים לערי המקלט: "ויאת הערים אשר תנתנו ללוים את שער ערי המקלט אשר נתנו לך שפה הרץ ועליו תנתן ארבעים ושתיים עיר. כל הערים אשר תנתנו ללוים ארבעים ושמנה עיר אתה ואת מגרשין".

עיר אזרחית

העיר בחיקדוש והכללי יקר מוצביים על קשר מסווני בין שני הנושאים המרכזיים ביחס, ושימת המסעות וערי הלויים. ארבעים ושתיים ערי לוין כנגד ארבעים ושתיים מושבות שעברו ישראל במדבר. ארבעים ושתיים עיר. כנגד ארבעים ושתיים ערים שישראל חנו בהם, והיו בכללם כగרים. כך נתנו ללוים שלא היה להם חלק בארץ ארבעים ושתיים עיר. וברקע, הידיעה שאחד משמותיו של הקב"ה הוא שם בעל ארבעים ושתיים אותיות (קידושין עא ע"א).

(1)

26

הוּא לֹא מַקְבִּיל אֶחָדָה בָּאָרֶץ יִשְׂרָאֵל, הַמְּחֻרְבִּי נְחָלָה, הַסְּרִי אֲחִזָּה בְּקַרְקָעַ.
תְּהִזְמִין מִסּוּמִית לְלוּיִם יְשִׁיחָה שְׁלֵגָה שְׁלֵגָה בָּאָרֶץ יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ גַּר חִסְרַנְחָלָת
אַלְמָנָה, וְאַכְּנוּ, יְשִׁנוּ קַשְׁרַבְּנָה בֵּין הַלְּוִיִּים לְגַר בְּנִתְיָה מַעֲשָׂרוֹת: "זֹבֵא הַלְּוִי כִּי אֵין לוֹ חָלָק
בְּנִתְיָה וְחָרָא וְחָיָה וְחָיָה אֲשֶׁר בְּשָׁעָרֵיךְ וְאַכְּלוּ וְשָׁבְעַו לְפָנֵן יְבָרֶכֶת ה' אֱלֹהִיךְ
בְּנִתְיָה זֶה אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה" (דברים יד, כט). לְגַבְיוֹ הַלְּוִיִּים, ה"מָסָע" מַשְׁמִיךְ גַּם לְאַחֲרָיו
בְּנִתְיָה צָאוֹן, "אֲחַלְקָת בִּיעַקְבָּא אֲפִיצָם בְּיִשְׂרָאֵל" (בראשית מט, ז). אַרְבָּעִים וָשְׁתִּים עֲרֵי
בְּנִתְיָה אַוְבָּעִים וָשְׁתִּים אִמְרִות שְׁלֵמָה. מִבְּהַמְּסֻעָה מַשְׁיכִים דָּרָךְ מִבְּנֵי עַרְבִּים
בְּנִתְיָה תָּבוֹר אֶרְצָה יִשְׂרָאֵל. מַדּוּעַ?

(3)
מִבְּנֵי

ט. בְּתִינּוּת בְּתִינּוּת

אַוְבָּעִים וָשְׁתִּים לְנוּ כִּי גַם כְּשֻׁעַם יִשְׂרָאֵל יוֹשֵׁב בָּאָרֶץוּ, וְלֹכֶל אֶחָד קַרְקָעַ מִשְׁלָוּ,
אַלְמָנָה תְּמַמָּה. עַדְיָן יְשִׁירַק בְּתִינּוּת – רוחנית, מוסרית, אִישִׁית וּלְאוּמִית. הַלְּוִיִּים
שְׁלֵם שְׁמַופְּקָד עַל תַּודְעַת הַתִּינּוּת.

11

אַוְבָּעִים וָשְׁתִּים עוֹסֶק בְּתִינּוּת, וּבִתְּרֵרֶת דִּיקָה בְּמַעֲבָרִים שְׁבָחִינוּ. לֹא פְּשָׁוֹת
לְמַמְּקוֹם לְמַמְּקוֹם, "זִיסְעָו... זִיחְנוּ". קַשְׁה לְקוּם לְאַחֲרָה שְׁהַתִּיְשְׁבָנוּ, לְעַקְוֹר לְאַחֲרָה
עָנוּנוּ, לֹא פְּשָׁוֹת הִיה כְּשַׁהַעַן עַלְהָה בְּמַהְלָךְ מַסְעָה מַדְבָּר לְאַלְהָה מַרְאָשָׁה,
שְׁקָרָא לְלַכְתָּה הַלְּאָה, לְהַמְשִׁיךְ בְּמַסָּע. הַמַּסָּע לֹא שִׁירְתוֹ אֶת שִׁיקְוֹלִי הַנוּחוֹת
בְּנִתְיָה יִשְׂרָאֵל. "עַל פִּי ה' יִסְעַן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל פִּי ה' יִחְנוּ" (בְּמַדְבָּר ט, יח).

16

גַם מַעֲבָרִים נְפָשִׁים אַינְם קָלִים. לֹא פְּשָׁוֹת לְהַיְפָּרֵד מִהַּרְגָּלִים. נְדֹרֶשׁ סִיעַתָּא דְשְׁמַיָּא
וְאִמּוֹנָה גְּדוֹלָה.

נ

הַתְּנָא רַבִּי נְמַנְגָּבָן-תְּהִקָּנָה חִיבָּר תְּפִילָה בְּתַאֲרָבָעִים וָשְׁתִּים מִילִים – "אָנָּא בְּכֹוחַ".
שְׁבָעָה מִשְׁפְּטִים וּבְכָל מִשְׁפְּט שְׁשׁ מִילִים. וּז תְּפִילָה שְׁלֵמָה, שְׁלֵמָה. יְשִׁנּוּגָגִים
לְאוֹמֶרֶת בְּמַעֲבָר בֵּין לִילָה לִיּוֹם בְּתְּפִילָה שְׁחָדִית, בְּמַעֲבָר בֵּין חֹול לְקוֹדֵשׁ בְּקַבְּלָת
שְׁבָת, וּבְמַעֲבָר בֵּין פָּסָח לְעַצְרָת בְּסִפְירָת הָעוֹמָד. יְשִׁשְׁוּמָרִים אַוְתָה בְּלֹוִיָּת הַמַּתָּה
בְּמַעֲבָר בֵּין עֲולּוֹת, וִיְשִׁשְׁוּמָרִים בְּקַרְיָת שְׁמַע שְׁלֵל הַמִּיטה. תְּפִילָה לְקָבָ"ה
שִׁיצְוֹר לְנוּ לְבַצָּע אֶת הַמַּעֲבָר בְּצֹורָה דָּרְוָה. כִּי הַמָּסָע שְׁלַנוּ הוּא תָּמִידִי. מַסָּע שְׁלֵל
הַנְּשָׁמָה.

נ

3

עִיר מַקְלָט

הַפְּרָשָׁה עוֹסֶקֶת גַם בְּדִין רֹצֶחֶת בְּשָׁגָגָה הַגּוֹלָה לְאַחַת מַעֲרִי הַמַּקְלָט, שְׁכוֹלֵן מַעֲרִי
הַלְּוִיִּים. גַם כֹּאֵן יְשִׁנָּה גָּלוּת וְנְדוּדִים, עַם מִמְּדָד כְּלֹבֶד. אַדְם שְׁרָצָה בְּשָׁגָגָה, אֵם זֶה
בְּאַמְצָעוֹת אַבָּן שְׁנַפְלָה אוֹ גַּרְזָן שְׁנַשְּׁמָט מִידָּיו, סִימָן שְׁלָא הִיה כֹּל כֹּךְ עָרֵני לְסִכְנוֹת
שְׁעַלְלוֹת לְהַתְּרָחֵשׁ. אָוְלִי הַוָּא חָתָא בְּרֶשֶׁלֶתֶת, שְׁאָנוֹת וּבְזָחִיחָות דָּעַת, אָוְלִי הַוָּא
נְכַנֵּעַ לְהַרְגָּלִים. הַשְּׁגָרָה מִפְּחִיתָה אֶת תְּשׁוּמָת הַלְּבָב וְכֵךְ, בְּשָׁוגָג אַמְּנָם וּבְלֹא כּוֹנֶת
זָהָן, נְהַרְגָּג אַדְם. הַגּוֹלָת וְהַתִּנּוּנָה שְׁגַגָּת מִמְּנָה מַזְכִּירָות כַּמָּה חָשׁוֹב אֶלְהַיָּנָעַ
לְשָׁגָרָה, לֹא לְהַתְּקַבֵּעַ בְּהַרְגָּלִים. הַגּוֹלָת לְעֵינֵי הַלְּוִיִּים, עִיר הַמַּקְלָט, מַהְוֹה דָּרִישָׁה
לְעַבְורַ שִׁינְיוֹן.

3

את עִיר הַמַּקְלָט מִיקְמוֹ עַל הַדָּרָךְ הַרְאִישִׁית: "תְּכִין לְבָךְ הַדָּרָךְ וְשָׁלַשְׁת אֶת גְּבוּל אֶרְצָה
אֲשֶׁר יִגְחַילְךְ ה' אֱלֹהִיךְ וְהִיה לְנוּס שְׁמָה בֶּל רָצָח" (דברים יט, ג). דָּרָךְ מַרְכּוֹזִית וּרְחַבָּה
חַבְרָה, בֵּין עִירֵי הַמַּקְלָט. מַי שְׁלָא שֵׁם לְבָב לְדָרָךְ נָאֵלֶץ עַתָּה לְלַכְתָּה בְּדָרָךְ אֲדוֹכָה
שְׁתוּבִיל אַוְתוֹ לְעִיר הַמַּקְלָט.

3

לְקַנְאַת הַתִּנּוּנָה בְּאֶרְצָה וְהַתְּקַבְּעוֹת בָּהּ חָשׁוֹבָה אֵם כָּנָן תְּחַושֵּׁת הַמְשִׁכּוֹת תַּודְעַת
הַמָּסָע, עֲקָרְון הַתִּנּוּנָה שְׁלִיוֹה אֶת הָעָם בְּנְדוּדֵי הַמַּדָּבָּר.

41

(2)

על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו

4)

ג. גנאי

בפרשת תינו מביאה התורה את כל ארבעים ושתיים המסעות של בני ישראל במדבר, וטעמים רבים ניתנו לכך. רשיי ז"ל מביא בפירושו שני טעמיים, וגם המפרשים פירשו כל אחד כדי ה' הטובה עליו.

חו"ל במדרש תנומה ובליקוט שמעוני מבאים מאמר נפלא בענין זה, וזה: "ויאולך אתם ארבעים שנה במדבר (דברים כט, ד). אמר הקב"ה לישראל: (ירמיה ב, לא) שמא כמדבר נהgti אתכם? בנווג שבעולם, מלך בשר ודם שיוציא למדבר, שהוא מוצא שם שלוה או אכילה ושתייה כשם שהוא מוצא בפלטין שלו! – ואתם הייתם עבדים במצרים והוציאתי אתכם משם והרכבתי אתכם תחת ענייני כבוד, והעמדתי לכם שלושה גואלים ממשיים אתכם: משה ואחרון ומרים וכו'. בנווג שבעולם, אדם מקבל אורח – יום ראשון שוחט לו עגל. יום שני – תרגולים. יום שלישי – קטניות. יום רביעי – ממעט והולך. לא דומה יום ראשון כיום אחרון. יכול אף הקב"ה כן? תלמוד לומר (דברים ב, ז): זה ארבעים שנה ה' אלוקיך עמק! – יום אחרון כיום ראשון" ע"כ. ואולי מטעם זה התורה האריפה במנין המסעות.

6

7

8

9

10

11

12

13

14

אולם באמת נראה לומר טעם אחר. דנה אחד הדברים המופלאים ביותר בתולדות העמים, הוא, הישרדותו של עם קטן, עם שנדרף בין האומות, עם שבינו נשחטו ונעקרו על מוקד מזבח קידוש ה', עם שנלחם על זכותו לחיוות ולהתקיים עד עצם היום הזה. ולעומת זה עמים אחרים שלא נרדפו בכוכו אוצריותם אם בכלל, נעלמו כלל ולางשאך מהם שרד ופליט. זאת ועוד, זה קרוב לאלפיים שנה מאז חורבן בית שני, וככל השנים הללו עם ישראל מצפה וממתין לאגולה ולבן בית הבחירה. כל השנים הללו עובר עם ישראל נסיבות של: מדבר, אש, ומים – והוא אינו מתיאש ואומנותו אינה נפוגמת, ואדרבה, הולך ומתחזק באמונתו, וכפי שאומרים אנו מידי יום ביום העיקרים "אני מאמין באמונה שלימה בבייאת המשיח, ואף על פי שיתמהמה, עם כל זהacha לו בכל יום שיבוא". ויתירה מזו מאז נכבשה הארץ ע"י יהושע, גלו ישראל מכמה וכמה פעמיים בגליות שונות וקשות, אכלו מרורות אשר אומות העולם האיכלים, ובכל זאת, עם ישראל בכל הדורות, עיניו צופיות אל הארץ המובטחת, עלייה הוא חולם עליה מותפלל, ומה אינו עוזה כדי להגשים את מאווויו להגיע אל הארץ המובטחת. שום צרה ושות סבל אינו עומד בפניו זו כדי להגשים את ציפיותה.

אלן הם דברים שהשל האנושי הפשטן לא יבין. אולם לכשנתעמק בדברים נמצאו שלושה תנאים הביאו את עם ישראל למצב מיוחד זה. התנאי הראשון הוא תלוי במוצאו

15

16

17

18

19

של העם הזה, ומוצאו הוא מהאבות הקדושים, שם הוא השורש ושם הכת, וכל הענינים גדלים משורש קדוש זה. התנאי השני הוא היעוד, אם יש יעד ומטרה אליה האדם שואף להגיע, הרי הדרך תהא קשה אשר תאה, יוכל לה. התנאי השלישי הוא ההליכה עצמה, הדרך שבין המוצא והיעד, אם אותה דרך היא בדרך ה', בדרך התורה והמצוות, כי אז גם התנאים האחרים יכולים להתגשים, אבל אם הדרך היא עקללה מבחינה רוחנית, אז אין כל ערך למוצא וגם לא לעוד, משום שהקשר בין אלה צריך שהוא קודש לה, דרכיה דרכי נעם וכל נתיבותיה שלום.

בזה נבין מה שהتورה מכפילה את לשון הפסוקים בתחילת הפרשה: "ויתכתב משה את מוצאיםם למסעיהם על פי ה', ואלה מסעיהם למומצאים". הורי לנו שלושה תנאים בפסק: התנאי הראשון "מומצאים למסעיהם". התנאי השני "על פי ה'". התנאי השלישי "וואלה מסעיהם למומצאים". ראשית צרך להיות "מומצאים למסעיהם", כיש "מומצא" ממנו יוצאים אל המשע, כי אז ניתן לצאת בקהל, וכך שומרם בלבם בפרש בראשיתם ט) "כי מראש צורים ארנו ומכבאות אשורנו" וגוי ומפרש"י: "אני מסתכל בראשיתם ותחילה שורשיהם, ואני רואה אותן מיסדים וחוקים לצוריהם וגבועות הללו ע"י אבותיהם ואמותות". ומשום כך בסוף הפסוק מציין התורה כי יש "יעוד" למסע וכמו שנאמר "וואלה מסעיהם למומצאים", והדרך עצמה היא אל "ארץ חמדת טוביה שרצית והנחלת לאבותינו לאכול מפריה ולשבוע מטוביה". והדרך עצמה היא "על פי ה'", כמו שנאמר במסעות "על פי ה' יחנו ועל פי ה' יטעו", וכך שראה אותן בלעם כאשר אמר "מה טובו אוחליך יעקב משכנתיך ישראל" (כד, ח) ומפרש"י: "על שראה פתחיהם שאין מכונין זה מול זה", כלומר נסעו בקדושה ובמצוות בדרך התורה.

וזה הסוד והיסוד. אותם ארבעים שנה של מסעות על פי ה', מסעות שיש להן "מומצא" ויש להן "יעוד", הם הם שנותנו את הכת והאמונה עם ישראל בכל מסעיהם ובಗליות השונות.

3)

ביהו הַיּוֹם כֹּן בָּאָרֶץ הַקָּדֵשׁ, הַגְּנִשְׁמוּ בְּכֵךְ בַּיּוֹתְרָה: שֶׁל "הַמּוֹצָא" וְשֶׁל "הַיּוֹדֵעַ", אֲוֹלֵס התנאי האחר של ההליכה הארוכה בגלות "עַל פִּי הַיּוֹדֵעַ", עדין לא זכינו להתגשותה, באשר עינינו הרואות את אוטם יהודים רבים שהתרחקו ממוסלמים, התרכקו מיהודיהם והלכו לרעות בשדות זרים. ואנו לנו אלא לשאת תפילה לאבינו שבשים שיזורם בתשובה של לימה, ואנו נזכה בעזיה להתגשות הגאולה העתידה במהרה בימינו

כ. עוד שם במדרש³⁸⁴, בפסוק "זאת הארץ אשר הפול לכם בנחלה"³⁸⁵ – "מהו לכם" – משל מלך שהוא לועבדים ושפחות, והוא משיא לעבדיו שפחות מן ארוסיא³⁸⁶ אחרת, ולשפחותו עבדים מן אושיא אחרת. עמד המלך וחשב בדעתו, אמר: העבדים שלי והשפחות שלי, מוטב שאשי עברדי לשפחותי, שלי לשלי. כך ככבוד אמר הקב"ה: הארץ שלי, שנאמר לה הארץ, ואומר כי לי הארץ³⁸⁷, וישראל שלי הם שנאמר כי לי בני ישראל עבדים³⁸⁸ – מוטב שאנihil ארצי לעבדי, שלי לשלי, לנכון נאמר יאת הארץ אשר הפול לכם בנחלה³⁸⁵, עכ"ד המדרש.

ויש להקשوت – מה צורך היה לחז"ל במשל הניל, הוי להו למייר בסתום:baraן ישראלי כתיב "לי", ובישראל כתיב "לי" וכו'. גם קשה, למה הביא המדרש פסוק "כי לי בני ישראל עבדים", הוי להו להביא את הפסוק שנאמר במתן תורה "ואתם תהו לי" וכו'³⁹⁰, למה הזיכריו כאן את הפסוק הנאמר בישראל בעת שהמה בבחינת עבדם?

ויש לפרש, וקשה היה למדרש, למה כתיב "אשר הפול לכם בנחלה", שיחס הכתוב

הנחלת הארץ, שהיא עצמה חפה לכם. "זאת הארץ אשר מנהלו היה לה למימר, שהנחלת באה מצד ישראל ולא מצד הארץ? רעל זה הביא את המשל הניל לתרץ את הכל. דנחיי און במלך שיש לו בנים. ודאי שלא על דעתו כלל להשיא בנים לעבדים ושפחות דעלמא, אלא ישיא אותם בדורמה לו. אבל עבדיו ושפחותו לא יקפיד מלחשאים לעבדים ולשפחות דעלמא. אבל התישב אח'יך, רוגם בעבדיו ושפחותו מוטב להשיין שלו משלו ולא מדעלמא. דעכ"פ מוטב לעשותות כן, דעת זו יורה לשון מוטב. הינו – אף רוגם זאת טוב אבל זאת מוטב קצת יותר. וכבר ידענו ממאמר חז"ל³⁹¹, דברון שעושן רצונו של מקום און בנים למקום, ובזמן שח"ז אין עושים רצונו הווין עבדים. ועפ"ז,atti שפיר הכל. דודאי בזמן ישראל עושים רצונו של מקום ונוהגים כשרה וכראוי והוין בנים למקום – אז לא היה שם הוא אמינה שלא לדם תורת הארץ. דאו השידוך הוא עובי הגפן בעניי הגפן³⁹². אבל בשח'ין אין עושים רצונו של מקום והוין בבחינת עבדים – אז היו יכולם לחשוב, בין שישראלי הווין רק עבדם אולי ישיא הקב"ה את הארץ לעבדים דעלמא, מהה אומות העולם. על זה הביא המקדרש مثل הניל. גם איפלו בעת ששאלין הינו רק בבחינת עבדים, הינו שאין עושים רצונו של מקום – מוטב להשיא את הארץ שלי בשל', תעפ"ז,atti שפיר במשל שהביאו לromo רוגם בעת שההיו ישראל בבחינת עבדים, הינו שאין עושים רצונו, ח"ז – איפלו בעת החזת רוצחה היה בשיוך של ישראל עם הארץ ישראל. ועל כן דיק המדרש והביא הפסוק "כי לי בני ישראל עבדים" – לromo על זה, על עת שהמה בבחינת עבדים. ולא הביא את הפסוק של מתן תורה. דאו מיריע בעת ששמעין בקהלו, כמו שנאמר שם "וועטה אם שמוע תשמעי בקרולי"³⁹³. ואתי נמי שפיר מה שנאמר "אשר הפול לכם בנחלה" ולא כתיב "אשר תנחלו".

משנעם שאנו בנו ממשע "אשר תנחלו" – מצד עצםם היהים ראויים לך, ושיך ייחס הנחלת ישראל שהו ראיים להו. והיה מיריע דוקא בזמנ שיעשים רצונו יתרוץ. על כן כתבה התורה "אשר הפול לך" – הינו, שהארץ הפול לכם מצד רצון האבגנאל מאכ"ר בשורת מעשיכם, אלא מצד יחס הארץ שמרה: מוטב ליפול לכם מלעבדים אחרים, וכ舐ל הניל. ואתי שפיר הכל בפירוש דברי המדרש הניל, והודרים מתוקים בס"ד.

עכ"פ, מבואר בחז"ל ובторה, שלעולם הוא רצון הבורא שישראל ישכנו בה בארץינו הקודש, איפלו בעת שח"ז מהה בבחינת אין עשיין רצונו של מקום ואין ראויים מצד עצםם לבב.

шиб מצאי בפירוש, כן, במדרש איבכה³⁹⁴ בפסוק "זוכר הזכור"³⁹⁵, אמר הקב"ה: "הלווי יהונ בני עמי ע"פ שמקניתן אותו, הה"ז מי תחני במדבר מלון אורחים" – אמר הקב"ה: הלווי יהונ בני עמי כמו שהו במדבר שהיו מלינין עליו". ודוק.

וזהירותם לכם עריהם עלי מקלט תחינה לכם ונמ שמה רוצחה מכה נפש בשנוגה (לה, יא). הזהירה התורה בחתנת הבריות, גם לרווחים, להכנין להם ערי מקלט. ואמרו במס' מכות (י) "יודע הי' מש"ר שאין שלש ערדים שבכבר הירדן קולנות עד שלא נבחנו שלש בארץ כגון בענן ואמור מצוחה שבאה לידי אקיינה". ואמור שט "מצוחה שם", הווח שמש לרווחים. ואמרו (שם) "מן מה זכה ואותן שט מוציאו מיטם". ואבן להתחיל בהצלחה מפני שפתח בהצלחה שנייה וישמעו וראובן ויצילו מידם". ג הר שטם ברוחחים מצוחה גודלה ורבה להטיב להם. גם ברוחחים במודיע אמרו "ושפטו העדה והצילו העדה" לחפש להם זכות. ומה נואלו בני אדם, שכשראייו

איזה אדם עובר עבירה מתגברים בנסיבות אלו עד לירך לחיין ושלא להחיוו, וכשחווק יחשב להם להחיוו. אבל לא כן דרך התורה. ואמר דהע"ה במשמעותו לאסף (מלחים פב, ז) "אכן כאדם תמותון", ולא עלה נשמותיכם למעלה בשביל עון שלא ישפטו דין עני ואכני, ולא עוד אלא שימושו כל מוסדי ארץ בעבור זאת. הרי לנו גודל הענין וחיק האדם להכenis את עצמו בהחטטה וולתו. ובאמת כשקובע האדם עצמו באיזה עניין, מתרפה הוא בענן אחר. למשל, מי שעוסק בחזוק התורה מתרפה הוא בעניין האהבה והטבה לבריות, כי הscal שלנו דל הוא להקין כל הפרטים במשקל השוה, ועלינו להתחזק בזה הרoba להטיב מזרתינו וטוב לנו. (מחוז"מ ח"ב כא)

(8)

ובן למדנו מדבריו של הרה"ג ר' פינחס פרידמאן שליט"א על הפסוק (דברים כה-יג), לא יהיה לך בכיסך אבן ואבן גודולה וקטנה. שבlowerות יש אבן אחת של בין אדם למקום, ויש אבן שנייה של בין אדם לחבירו, ויש שעושים אבן אחת גודלה, שرك שמי לב על מצוות שבין אדם למקום, ויאילו את האבן השנייה של בן אדם לחבירו מקטנים ולא שמים עליה לב. ומайдן יש שעושים את האבן של בן אדם לחבירו גודלה, ומקטנים את האבן הראשונה, של מצוות בן אדם למקום. וזהו שרמו הכתוב שהעיקר הוא להציג ב' האבני, לא יהיה לך בכיסך אבן ואבן גודלה וקטנה. דניאללה שניא ע"ה השותה ב' האבני, והמליצה גם את הקב"ה ולהבדיל המליצה את בני האדם. יהיו רצון שנמשיך הלאה בערכיהם הנ"ל, ונזכה לזמן של תחית המתים, ولבנין בית המקדש במהרה בימינו, אכ"ר.

(9)

כ/אכ"ג ככג
כ/אכ"ג גג
ג/אכ"ג גג

ושפטו העדה וגוי והצילו העדה לה, כד-כח

רבי אחד היה מקובל אל ביתו את המונע העם הפשט ונהוג בהם מנהג של ידידות רבה.

רבי - טען כלפיו אחד מחסידיו - מודיע אתה מקובל אותם כל כך והרי הם מלאים חסרונות כרימון?!...

אדונכה - השיב הרב - אני רואה שהם מלאים מעלות כרימון! אני אני רואה דבר! החכיף החסיד תשובה לרבו.

לימים בא אותו חסיד לפני הרב והראה לו צורור של אבני צובות שהציעו לו עסק. אבן זו - אמר החסיד בהצבעו על אמת מהן - היא ממש נפלאה!

אני אני רואה בה דבר! אמר הרב.

נו טוב - הפטיר החסיד - באבני צrisk להיות "مبין"...

ואני אומר - השיב הרב מיד - שביהודים בני אבותם יצחק ויעקב צrisk להיות "מבין"!...

(10)

א/ג, י"ג
לע"ג
ה/ל
ה/ג

אבל מה שרצו בשגגה גולת, הוא להשkeit נפש גואל הדם, כדי שלא יראה את זה שאירעה המכשלה והוא על ידו. ונתלה הורתו במות האיש שהוא הגדל בבני אדם והיזיר אהוב על כל ישראל יי', כי בכך תשיקו נפש הנפגע אשר נהרג קרובו, כי דבר זה בטבע האדם, כל מי שאירעו מפגע או נפגע זולתו בנסיבות או יותר ממינה מוגזא בכך נחמת על פגעו¹⁸, ואין בפוגעי מות בני אדם אצלנו קשה יותר ממות כהן גדול.

(11)

א/ג, ג
לע"ג, ג
ה/ג, ג

(5)

Awareness of the suffering of others is a partial consolation.

**כִּי בָּעֵיר מַקְלֵטוֹ יִשְׁבֶּן עַד מוֹת הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וְאַחֲרֵי מוֹת הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל יִשְׁבֶּן
הַרְצָחָה אֱלֹא אֶרְץ אֲחֹזָתוֹ. (בָּמִזְבֵּחַ ל'ה כ'ח)**

If a person kills someone unintentionally, a relative of the deceased might try to kill him and he must stay in a refuge city.

"FOR HE SHALL STAY IN HIS CITY OF REFUGE UNTIL THE DEATH OF THE HIGH PRIEST, AND AFTER THE DEATH OF THE HIGH PRIEST THE MURDERER SHALL RETURN TO THE LAND OF HIS POSSESSION." (*Bamidbar* 35:28)

(12)

went through 5/22

| The Rambam offers this explanation for the death of the High Priest being a time of release for the person who killed someone unintentionally. The nature of a person who suffers a serious misfortune is that his own suffering becomes somewhat alleviated if he sees that others have also suffered in a similar manner. The death felt most strongly was the death of the person holding the exalted position of High Priest. Therefore when the High Priest died, it was a partial consolation to the relatives of the deceased and they would no longer feel the passion for revenge. (*Moreh Nevuchim*)

| This is a very important idea for helping us cope with our own suffering. When you personally are in some emotional pain, your suffering is increased by the thought, "I am the only one who suffers so much." But if you will just open your eyes and ears to the suffering of other people in the world, you will gain a more realistic perspective on your own suffering. Regardless of what your

and many are suffering even more. This awareness takes away the feeling that you are exceptional. While it is true that even though others are suffering, your own pain still hurts, nevertheless the degree you feel pain is based on your subjective evaluation of it. By being aware of the suffering of others your evaluation of your own suffering makes it much easier to cope with.

A strong word of caution. When someone is suffering, he will usually hate to hear, "But so and so is suffering more than you," or "You are not the only one with problems." Feel empathy for the suffering of others. When someone sees that you personally feel the pain he is experiencing, it makes the burden lighter. A most important rule to remember in communication is that the meaning of what you say is the results you get. Do not just think about what you would like to say when someone is suffering. Be aware of the reaction of the person you are talking to. If what you say is helpful, wonderful. If not, you could be causing the person even more pain. If in doubt, ask the person, "Is what I am saying helpful?" A person might say yes out of embarrassment, so note his non-verbal reactions to what you say.

(4)